

Publieksenquête over klimaatverandering

Algemene besluiten

Op het vlak van kennis en informatie

In het algemeen kennen de Belgen vrij goed de belangrijkste oorzaken en gevolgen van klimaatveranderingen (althans passief, want het betreft een postale enquête waarin de antwoorden gegeven worden). Het Kyoto Protocol wordt veelal in verband gebracht met alle "luchtgebonden problematieken".

Daarbij wordt echter de impact van het gebruik van elektriciteit en verwarming van de woning als oorzaken van klimaatverandering onderschat, terwijl huidkanker verkeerdelijk ingeschat wordt.

Algemeen voelen de mensen zich niet bijzonder goed geïnformeerd over het thema klimaatverandering. Zowat de helft van de eigenaars van een woning weet dat er een financiële steun wordt gegeven voor investeringen in isolatie (dakisolatie en hoogrendementsglas), en in iets mindere mate voor verwarming (hoogrendementsketel en zonneboiler).

Er is een duidelijke behoefte aan informatie via de klassieke media (TV, radio, kranten), met een grote vraag naar meer gerichte informatie (informatiebrochures, websites en onderwijs).

Deze informatie zou moeten komen van bronnen die men het meest vertrouwt: de wetenschappers, milieuverenigingen en dokters. In overheidsinstellingen wordt een matig vertrouwen als informatiebron gesteld.

Op het vlak van subjectieve ervaring (beeldvorming en betrokkenheid)

Volgens een meerderheid van de Belgen is klimaatverandering reeds merkbaar in België, een ernstig verschijnsel, een probleem voor nu, een bedreiging in het dagelijks leven en bovendien een globaal probleem.

De rol van de menselijke activiteit wordt erkend. Maar de Belgen zijn overtuigd dat eerder de industrie, het vrachtvervoer en de personenwagens bijdragen aan klimaatverandering dan de gezinnen thuis.

Slechts 1 op 4 Belgen schat de oorzaken en gevolgen geografisch juist in.

Klimaatverandering maakt deel uit van een ruimere problematiek waar burgers gevoelig voor zijn, namelijk milieu en gezondheid. Klimaatverandering wordt echter niet gepercipieerd als een op zich staand probleem.

Op het vlak van de motivatie (financiële inspanningen en beleidskeuzes)

Prijs en kwaliteit primeren bij de aankoop van producten boven energieverbruik. De aankoop van lampen en isolatiemateriaal (materialen ontworpen voor besparing) vormen hierop een uitzondering.

Belgen zijn weinig geneigd prijsverhogingen te aanvaarden om producten of diensten minder schadelijk voor het milieu te laten worden, en zeker niet voor basisnoden zoals voeding, water, verwarming, verlichting en benzine/diesel. De enige uitzondering hierop vormen de vliegtuigreizen.

Burgers wensen dat de overheid sturend optreedt maar kiezen veelal voor maatregelen die voor hen geen onmiddellijke gedragswijzigingen impliceren, zoals schadelijke producten verbieden, of voor een belonend beleid via subsidies.

Ze zijn van mening dat de overheid vooral voor openbaar vervoer, voor zwaardere investeringen in energie-efficiëntie in de woning en voor groene stroom subsidies moeten voorzien. Ook een belastingvoordeel voor dergelijke investeringen of energiezuinige auto's worden gevraagd.

Op het vlak van het eigen gedrag

Op transportvlak scoort het milieuvriendelijk gedrag redelijk goed, met uitzondering van het gebruik van het openbaar vervoer (waarvoor nochtans de meeste subsidies gevraagd worden!), en dan vooral in Wallonië.

In het huishouden scoort het milieuvriendelijk gedrag iets minder sterk behalve voor wat betreft het zuinig omspringen met water en het sorteren van afval.

In de woning geven de Belgen aan vrij veel inspanningen te leveren voor het beperken van het energieverbruik, behalve voor de aankoop van groene stroom en het gebruik van zonne-energie. Vlamingen scoren over bijna de ganse lijn lager dan de respondenten uit de twee andere gewesten.

Relatief weinig respondenten geven aan reeds gebruik te hebben gemaakt van de bestaande steunmaatregelen.

Verschillen tussen de doelgroepen

De belangrijkste – en meest verrassende - verschillen die de cijfers blootleggen, situeren zich **op regionaal vlak**.

Wallonië scoort in een aantal analyses opvallend hoger. De verschillen zijn vooral groot op het vlak van de informatievergaring (maar minder via internet), van de inspanning die gedaan worden om de energie-efficiëntie van de woning te verbeteren of de bereidheid om biobrandstoffen te kopen. Een aantal zeer hoge cijfers zijn moeilijk te verklaren, maar het thema is er duidelijk zeer actueel.

De respondenten uit **Vlaanderen** zeggen – gemiddeld gezien - minder vertrouwd te zijn met het Kyoto Protocol, maken zich minder zorgen om de klimaatverandering, zijn pessimistischer want geloven minder dat hun handelen een verschil kan maken, maar letten anderzijds meer op de recycleerbaarheid van verpakkingen en nemen relatief veel het openbaar vervoer.

Brusselaars lijken gemiddeld gezien beter vertrouwd met het Kyoto Protocol, zijn bereid meer te betalen voor milieuvriendelijker producten, leveren meer inspanningen voor het verbeteren van de energie-efficiëntie van hun woning (maar hebben anderzijds minder kennis van de financiële steun daarvoor!), aanvaarden minder gemakkelijk een overheidsinmenging op het vlak van belastingen en nemen meer het openbaar vervoer. Het Gewest geniet minder vertrouwen als informatiebron over klimaatverandering. Mogelijk hebben hier meer hoog opgeleiden gereageerd.

Qua **geslacht** zijn er nauwelijks relevante verschillen, maar qua **leeftijd** wel. Gemiddeld gezien hebben ouderen een geringere kennis van het Kyoto Protocol, zijn ze minder bezorgd om klimaatverandering, beschouwen ze dit meer als een natuurlijk verschijnsel, menen ze dat de effecten nog niet zichtbaar zijn in België en zijn ze minder van mening dat het een globaal verschijnsel is. De invloed van broeikasgassen op klimaatverandering wordt ook lager geschat. Hun kennis van steunmaatregelen is ook kleiner (die ligt het hoogst bij 26-35 jarigen – de leeftijd waarin veel aandacht naar de woning gaat). Informatie is meestal afkomstig van de massamedia, en minder van brochures, websites of het onderwijs.

Ook het **opleidingsniveau** bepaalt sterk de gegeven antwoorden. De hoger opgeleide hebben in verhouding tot het gemiddelde een betere kennis van het Kyoto Protocol en van de oorzaken en gevolgen van klimaatverandering, halen hun informatie over dit onderwerp meer in specifieke brochures, op websites, en bij de overheden waarin ze ook meer vertrouwen hebben, ze zijn er meer van overtuigd dat hun handelen een verschil kan maken, zijn hechten meer belang aan bio-producten en producten van eerlijke handel, zijn ook bereid meer te betalen voor milieuvriendelijkere producten, aanvaarden gemakkelijker een belasting op CO₂-onvriendelijke producten, maar carpoolen minder en passen minder gemakkelijk hun rijstijl aan. Lager opgeleiden zijn dan weer beter geïnformeerd over de financiële steun voor energiezuinige wagens, zijn minder van oordeel dat de industrie de meeste inspanningen moet leveren en maken zich minder ongerust over het dringend karakter van klimaatverandering.